

Panium - Nọmbà Ogún##

Ìtòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ Dáníẹ̀lì 11 àti Ìkìlò 2025

Jeff Pippenger

2026-03-02

Ìṣàlò àkókò àwọn aṣáájú-òṅà sí itàn tí ó mú eṣe mewaá títí dé m̀erindínlógún se fi hàn pé Romu, eni tí ó fi iran náà múlẹ̀, dé ní oḍún 200 ṣáájú Kristi, ní oḍún kan náà gégé bí ogun Panium, mo si n̄ daba pé ní 2025 Romu dé, ó si fi iran náà múlẹ̀ pèlú ìbèrè ipò Trump àti Póòpù Leo. Oḍún 2025 sojú àkókò kan soṣo tí a ti fi Póòpù kan àti Ààrẹ kan sí ipò ní oḍún kan náà. A gbé eranko náà àti àwòrán rẹ̀ sókè fún gbogbo àwọn tí ó ní ifẹ̀ láti rí ní 2025. Kò dàbí àwọn aṣáájú-òṅà, mo n̄ fi àtẹ̀lé àwọn eṣe náà sílò, dípò itàn tí ó kókó mú àwọn eṣe náà se. Mo faramó itàn náà, ṣùgbón mo n̄ yò láti inú àtẹ̀lé kan nínú àwọn eṣe náà gégé bí ilàna ipilẹ̀ fún itàn náà, dípò lílo itàn náà láti ṣàlàyé ilàna ipilẹ̀ àwọn eṣe náà. Mo dimọ̀ pé ọ̀nà méjèjì náà péye.

Ìyípadà àwọn Mákábì

Mo n̄ lo itẹ̀sí idilẹ̀ àwọn Mákábì ní ọ̀nà tí ó jọ èyí. Ìṣòtẹ̀ àwọn Mákábì ní oḍún 167 ṣáájú ibi Kristi seṣe pé léyìn ogun Panium ní oḍún 200 ṣáájú ibi Kristi, ó si tún ṣáájú jinnà sí igbà tí Pòmpei gba Jerúsálẹ̀mù ní oḍún 63 ṣáájú ibi Kristi. Itẹ̀sí náà tí ó bèrè ní eṣe kerindínlógún pèlú bí Gbogbogbo Pòmpei se segun Jerúsálẹ̀mù ní oḍún 63 ṣáájú ibi Kristi, tí ó si n̄ bá a lọ títí dé Tiberiù Késàri tí ó jọba nígbà tí a kàn Jèsù mó àgbélẹ̀bùú. Àgbélẹ̀bùú àti Tiberiù ni a sojú fún nínú eṣe kejiélógún ti orí kọkànlá.

Pèlú apá ikún-omi ni a ó fi kó won lọ kúrò níwájú rẹ̀, a ó si fọ̀ won; bẹ̀e ni, pèlú, omo-aládé májẹmú náà. Dáníẹ̀lì 11:22.

Ìṣẹgun tí Gẹ̀nẹ̀rà Pòmpei gba Jerúsálẹ̀mù ní oḍún 63 S.K. nínú eṣe kerindínlógún, àti léyìn náà àgbélẹ̀bùú ní oḍún 31 L.K. nínú eṣe kejiélógún, sojú ilà àsoṣe kan tí ó bèrè ní àmì òfin Ojọ̀ Àikú, tí ó si parí ní àmì òfin Ojọ̀ Àikú. Eṣe ketalélógún jẹ̀ iyapa nínú àbala náà, nítorí náà ó fi eṣe kejiélógún hàn gégé bí òpin ilà àsoṣe tí ó bèrè nínú eṣe kerindínlógún. Pèlú òpin tó se kedere ti ilà náà nínú eṣe kejiélógún, otító náà si wà pé eṣe kejiélógún jẹ̀ àmì ọ̀nà-àmi kan náà tí a sojú fún nínú eṣe kerindínlógún, báyii ni ó se pèsè eṣe alfa àti omega pé àwọn eṣe kerindínlógún sí kejiélógún sojú ilà àsoṣe ọ̀tò kan.

Fi kún èyí pé eṣe kejeedógún àti kerindínlógún n̄ fi ayípadà láti oḅa Seleucid sí agbára Romu hàn, nígbà náà ni iwọ̀ yòò rí idádúró nínú itẹ̀síwájú láti oḍò àwọn Seleucid ní eṣe kejeedógún títí dé àwọn Romu ní eṣe kerindínlógún, àti pé ilà láti eṣe kerindínlógún títí dé mejilélógún jẹ̀ ohun tí a yà soṣo ní kedere gégé bí ilà àsoṣe kan soṣo. Eṣe kerindínlógún ṣáfihàn agbára tí ó tẹ̀lé e tí yòò jọba lórí Judia, nípa bẹ̀e si n̄ samisi iyípadà kan nínú itàn àsoṣe gégé bí ó ti rí pèlú eṣe ketalélógún. Ilà náà bèrè, ó si parí pèlú àmi kan ti òfin Ojọ̀ Àikú, àti pé ilà náà parí ní eṣe kejiélógún ti orí kọkànlá náà.

Smith—àti Késàri Męta

Òtító nàà pé esè keṛindínlógún dúró fún òfin Ojọ Àìkú, gégé bí esè kejilélógún nàà se rí—ń bèèrè pé kí a mú àwọn esè méjèèjì nàà bára wọn mu. Uriah Smith sọrò lóri esè ketálélógún, ó sì sàlàyé idí tí ó fi dúró fún itàn kan tí ó bèrè sí í lọ sí èyìn síwájú nínú itàn àwọn esè tí ó sáájú, dípò kí ó dúró fún itàn kan tí ó tẹlẹ̀ lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀ lẹ̀yìn àgbélébùù esè kejilélógún.

“ESE 23. Àti lẹ̀yìn májẹ̀mú tí a bá dá pẹ̀lú rẹ̀, yóò fi ètàn hùwà: nítorí yóò gòkè wá, yóò sì di alágbára pẹ̀lú àwọn èniyàn diẹ̀.”

“Òun’ tí a bá dá májẹ̀mú pẹ̀lú rẹ̀ níbí, gbòdò jẹ̀ agbára kan nàà tí ó ti jẹ̀ kókó-ọ̀rò àsoṭelẹ̀ nàà láti esè kejilá sí mērinlá; àti pé agbára Romu ni èyí jẹ̀, ni a ti fi hàn láisí àrìyànjiyàn nínú ìmúṣe àsoṭelẹ̀ nàà nínú èniyàn mēta, gégé bí a ti sàkiyèsí tẹ̀lẹ̀, tí wọn jọba lóri Ilẹ̀-oba Romu ní àtẹ̀lẹ̀; iyen ni, Julius, Augustus, àti Tiberius Caesar. Àkòkò, nígbà tí ó padà sí odi ilẹ̀ tirẹ̀ pẹ̀lú iṣẹ̀gun, ó kọ̀sẹ̀, ó sì ṣubú, a kò sì tún rí i mọ̀. Eṣe 19. Èlẹ̀kẹ̀jì jẹ̀ agbènde owó-orí; ó sì jọba nínú ògò ijọba nàà, kò sì kú nítorí ibínú tàbí nínú ogun, sùgbón ní àlàáfíà lóri ibusùn tirẹ̀. Eṣe 20. Èlẹ̀kẹ̀ta jẹ̀ aláṣejù àti ọ̀kan nínú àwọn èni búburú jùlọ̀ ní iwà. Ó wọ̀ ijọba nàà lọ̀ ní àlàáfíà, sùgbón ijọba àti iyè rẹ̀ parí nípasẹ̀ ipa-ikà. Ní àkòkò ijọba rẹ̀ ni a pa Aládé májẹ̀mú nàà, Jèsù ti Násàrẹ̀tí, lóri àgbélébùù. Eṣe 21, 22. A kò le tún fọ̀ Kristi tàbí pa á mọ̀ lélékansi láé; nítorí nàà, nínú ijọba mìíràn kankan, tàbí ní àkòkò mìíràn kankan, a kò le rí ìmúṣe àwọn iṣẹ̀lẹ̀ wònyí. Àwọn kan n gbiyànjú láti fi àwọn esè wònyí kàn Antiochus, wọn sì n sọ ọ̀kan nínú àwọn olóri àlùfáà àwọn Júù di aládé májẹ̀mú nàà, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a kò pe wọn ní bẹ̀ rí. Irú ìrònú kan nàà ni èyí tí n tiraka láti sọ̀ pé ijọba Antiochus ni ìmúṣe iwo kékeré nàà nínú Dániẹ̀lì 8; a sì mú un wá fún ète kan nàà; iyen ni, láti fọ̀ èwònon òlórí nàà tí ó fi hàn pé èkọ̀ Ìpadàbò ni èkọ̀ Bíbẹ̀lì, àti pé Kristi ti dé sí ẹ̀nu-òná báyií. Sùgbón a kò le borí ẹ̀rí nàà; a kò le fọ̀ èwònon nàà.”

“Lẹ̀yìn tí ó ti mú wa kojá àwọn iṣẹ̀lẹ̀ ayé ti ijọba nàà tí tí dé òpin ọ̀sẹ̀ méjèédógórin, wòlìi nàà, nínú esè 23, mú wa padà sí àsikò tí àwọn ará Róòmù bèrè sí ní ní ibáṣepọ̀ tààrà pẹ̀lú àwọn èniyàn Ọ̀lórùn nípasẹ̀ àdéhùn àwọn Júù, ní ọ̀dún KÍÍ SÁJÚ KRISTI 161: láti ibi yẹn ni a sì tún n mú wa sọ̀ kalẹ̀ nípasẹ̀ itèsíwájú iṣẹ̀lẹ̀ tààrà kan tí tí dé iṣẹ̀gun ikeyìn ti ijo, àti idásilẹ̀ ijọba ayérayé ti Ọ̀lórùn. Àwọn Júù, níwònon bí àwọn ọ̀ba Sírià ti n pọ̀n wọn lójú gidigidi, rán aṣojú lọ̀ sí Róòmù, láti bèbẹ̀ fún irànlówọ̀ àwọn ará Róòmù, àti láti darapọ̀ mọ̀ wọn nínú ‘àdéhùn ọ̀rẹ̀ àti iṣọ̀kan pẹ̀lú wọn.’ 1 Mac.8; Prideaux, II, 234; Josephus’s Antiquities, iwé 12, orí 10, abala 6. Àwọn ará Róòmù fetí sí ibèèrè àwọn Júù, wọn sì fún wọn ní àṣe kan, tí a kọ̀ sínú àwọn ọ̀rẹ̀ wònyí:—”

“Àṣe igbimọ̀ aṣòfin nípa májẹ̀mú irànlówọ̀ àti ọ̀rẹ̀ pẹ̀lú orilẹ̀-èdè àwọn Júù. Kò ní jẹ̀ òfin fún ẹ̀nikẹ̀ni nínú àwọn tí n bẹ̀ lábẹ̀ àwọn ará Róòmù láti bá orilẹ̀-èdè àwọn Júù jagun, tàbí láti ran àwọn tí ó bá se bẹ̀ lówọ̀, yálà nípa ríràn ọ̀kà, tàbí ọ̀kọ̀ ojú omi, tàbí owó; bí a bá sì kọ̀lu àwọn Júù, àwọn ará Róòmù yóò rán wọn lówọ̀ gégé bí agbára wọn ti tó; àti pẹ̀lú, bí a bá kọ̀lu àwọn ará Róòmù, àwọn Júù yóò rán wọn lówọ̀. Bí àwọn Júù bá sì ní èrò láti fi kún májẹ̀mú irànlówọ̀ yí, tàbí láti yọ̀ kúrò nínú un, a ó se bẹ̀ pẹ̀lú ifòkànsin àpapọ̀ àwọn ará Róòmù. Ohunkóhun tí a bá sì fi kún un báyií, yóò ní agbára òfin.’ ‘Àṣe yí,’ ni Josephus sọ̀, ‘ni Eupolemus, ọ̀mọ̀ Jòhánù, àti Jason, ọ̀mọ̀ Eleazer, kọ̀, nígbà tí Judas jẹ̀ àlùfáà àgbà orilẹ̀-èdè nàà, tí Simoni, arákùnrin rẹ̀, sì jẹ̀ olóri ọ̀mọ̀-ogun. Èyí sì ni májẹ̀mú àkòkò tí àwọn ará Róòmù dá pẹ̀lú àwọn Júù, a sì se é ní ọ̀nà yí.’”

“Ní àkókò yìi àwọn ará Romu jẹ èniyàn diẹ péré, wọn sì bèrè sí í máa hùwà ètàn, tàbí pèlú ogbón àrèkérékè, gégé bí ọ̀rò náà ẹ̀ tùmò sí. Látígbà yẹn ni wọn ti bèrè sí í gòkè lọ ní ìgbésẹ̀ àìdákéjé àti kíákíá dé ibi gíga agbára tí wọn wá ní lẹ̀yìn náà.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 270, 271.

Kì í ẹ̀ ẹ̀ pé àgbélébùú inú ẹ̀sẹ̀ kejilélógún nikan ló parí ilà kan pèlú ààmì kan tí ó tún wà ní ìbèrè ilà náà, sùgbón ẹ̀sẹ̀ tí ó tẹ̀lẹ̀ e tún padà wọ inú itàn tí ó sáájú àgbélébùú náà, sí iwọn ọ̀dún mètálélógbòn lẹ̀yìn Panium àti sí iwọn ọ̀dún ọ̀górùn-ún kan sáájú igbà tí Róòmù sẹ̀gun Jerúsálẹ̀mù. Àmì ọ̀nà àdéhùn àwọn Júù tí Smith fi hàn níbi gégé bí 161 BC, ni àwọn ašáájú miiran fi hàn gégé bí 158 BC. Kókó tí mo n dojú kọ níbi kí í ẹ̀ ọ̀jọ̀ náà pọ̀ tó bẹ̀, bí kò ẹ̀ pé ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún sí ẹ̀sẹ̀ kejilélógún sáfihàn ilà itàn àsọtẹ̀lẹ̀ kan tí ọ̀fin Ojọ̀ Àikú jẹ̀ méjèjì alfà àti omega ilà náà. Nígbà náà, lẹ̀yìn tí a bá ti gbé ilà ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún títi dé ẹ̀sẹ̀ kejilélógún kalẹ̀, ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálélógún tún itàn inú ilà ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún sí ẹ̀sẹ̀ kejilélógún ẹ̀, ó sì gbòrò sí í lé e lóri. Ilà àsọtẹ̀lẹ̀ tí itàn tí ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálélógún dúró fún ni itàn àwọn Maccabees, àti itàn àwọn Maccabees jẹ̀ àfiwé pípé pèlú itàn Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà.

Àwọn Ìdílẹ̀-ọ̀ba Méjì

Àwọn Mákábi dúró gégé bí ìṣòtẹ̀ sí ìjọ̀ba Selúsídi tí ó bèrè ní àkókò ìṣàkóso Antiochus Epiphanes. Ìṣòtẹ̀ náà jẹ̀ sí ìjọ̀ba Selúsídi tí àríwá, ó sì yorí sí ìṣẹ̀gun kan tí ó mú ọ̀kan nínú àwọn ìdílẹ̀ ọ̀ba Jùdíà méjì wá ní àkókò náà, èyí tí ó parí níkeyìn sí iparun Jerúsálẹ̀mù ní ọ̀dún 70 AD. Ìdílẹ̀ ọ̀ba àkókò ní ti Hasmonean, ekeji sì ni ti Herodian. Ìdílẹ̀ ọ̀ba Herodian ni ìjọ̀ba Jùdíà keji lẹ̀yìn idásilẹ̀ kúrò lọwọ̀ ìjọ̀ba Selúsídi tí àríwá. Ó ní ìsopò tààrà pèlú ètò Romu, nígbà tí ìdílẹ̀ ọ̀ba Hasmonean tí ó sáájú rẹ̀ jẹ̀ ti àwọn Júù ní pàtàkì. Ìdílẹ̀ ọ̀ba Hasmonean bèrè ní 141 BC, àti ní 37 BC ìdílẹ̀ ọ̀ba Herodian bèrè, ó sì wá títi di 70 AD.

Àwọn ìdílẹ̀ ọ̀ba náà dúró fún ìjọ̀ba Judea, ilẹ̀ ọ̀go àtijọ̀ àti gidi. Ìṣòtẹ̀ Maccabean wáyé láti ọ̀dún 167 títi dé 160 sáájú ibi Kristi. Ní ọ̀dún 164 sáájú ibi Kristi, àwọn Maccabee lé Antiochus Epiphanes jáde kúrò ní Jerusalemu, wọn sì wẹ̀ tẹ̀npilì náà mó, wọn tún yà á sí mí mó lẹ̀kẹ̀kan sí i lẹ̀yìn tí Antiochus ti sọ ọ̀ di aláimọ̀; sùgbón kí í ẹ̀ títi di ọ̀dún 141 sáájú ibi Kristi ni agbára Seleucid ti àríwá fi sẹ̀gun pátápátá, tí ìdílẹ̀ ọ̀ba Hasmonean si bèrè.

Ìdílẹ̀ ọ̀ba Herodu jẹ̀ kókóró sí ilà yìi, nítorí Herodu Nlá ni ó pàṣẹ̀ pé kí wọn pa àwọn ọ̀mọ ọ̀wọ̀ ní àkókò ibi Jesu, ọ̀mọ rẹ̀ sì ni ó n sàkóso nígbà tí Jesu kú. Herodu Nlá ni bàbá náà, ó sì jẹ̀ ọ̀ba lóri Judia, sùgbón ọ̀mọ rẹ̀ jẹ̀ tétíràrikì nikan, iyẹn tùmò sí pé ó jẹ̀ alákóso lóri idámẹ̀rin ìjọ̀ba kan, bí gómìnà dípò ọ̀ba. Ìdí niyẹn tí kò fi ní àṣẹ̀ tí ó fi jẹ̀ dandan fún un láti so ara rẹ̀ pọ̀ mó Pilatu láti kàn Kristi mó àgbélébùú. Ìbí Jesu ni “àkókò ọ̀pin” tí àsọtẹ̀lẹ̀ nínú ilà àsọtẹ̀lẹ̀ rẹ̀, ikú Rẹ̀ sì sojú fún ọ̀fin Ojọ̀ Àikú. Herodu àkókò sojú fún 1989, Herodu ikeyìn sì ni ọ̀fin Ojọ̀ Àikú. Herodu bàbá dé Herodu ọ̀mọ ni ilà àsọtẹ̀lẹ̀ tí Kristi.

Ilà àwọn Maccabee bèrè pèlú ìṣòtẹ̀ ìṣẹ̀gun sí ọ̀ba kan láti àríwá tí ó ti fi àṣà Giriki rẹ̀, àṣà یشه rẹ̀, pèlú ẹ̀sìn Giriki lé àwọn Júù lóri. Ìbèrè ìjọ̀ba Hasmonean dúró fún ọ̀dún 1798. Èé ẹ̀ bẹ̀, o lè bi? Bí ilà ọ̀ba kan bá bèrè ní “àkókò iparí” wólí, gégé bí ó ti rí pèlú ìjọ̀ba Herodu ní ibi Kristi, nígbà náà ilà ọ̀ba keji náà yóò, nípa dandan ìṣòtẹ̀lẹ̀, ní ìbèrè kan náà. Àwọn ilà ọ̀ba méjèjì bèrè pèlú àkókò iparí, nígbà tí a bá fi ibi Kristi sílò gégé bí “àkókò iparí,” sùgbón àwọn ašiwèrè kí í rí ìmọ̀lẹ̀ tí a tú sílẹ̀ tí ó

ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú àkókò iparí.

“Géḡé bí ó ti rí ní ojọ́ tiwa, bẹ̀ẹ̀ ni ó lè jẹ́ bí ó ti rí ní ojọ́ Kristi, pé a lè ka Ìwé Mímọ́ lónà tí kò tọ́ tàbí tùmọ́ wọn ní ọ̀nà tí kò bójú mu. Bí àwọn Júù bá ti fi ọ̀kàn tíṣẹ́ sílẹ̀, pẹ̀lú àdùrà, kẹ̀kọ̀ Ìwé Mímọ́, iwáǹǹi wọn ì bá ti mú èrè ìmọ́ tòótọ́ nípa àkókò nàà wá fún wọn, kì í ṣe àkókò nàà nikan, ṣùgbọ́n pẹ̀lú iṣe àti irí àfàrahàn Kristi. Wọn kì í bá ti ka ifarahàn kejì Kristi nínú ògo sí ibòwọ̀lẹ̀ rẹ̀ àkókó. Wọn ní ẹ̀rí Dániélì; wọn ní ẹ̀rí Aísáyà àti àwọn wòlú m̀íràn; wọn ní ẹ̀kọ́ Mósè; síbẹ̀ Kristi wà ní àárín wọn gan-an, ṣùgbọ́n wọn ṣì n sàwàrí Ìwé Mímọ́ fún ẹ̀rí nípa ibòwọ̀lẹ̀ rẹ̀. Wọn sì n ṣe sí Kristi gan-an àwọn n̄kan wònyí tí a ti sọ tẹ̀lẹ̀ nínú àṣotẹ̀lẹ̀ pé wọn yóò ṣe. Wọn fọ́jú débi pé wọn kò mọ́ ohun tí wọn n̄ ṣe.

“Ọ̀pọ̀ èniyàn sì n̄ ṣe àwọn ohun kan nàà lónìí, ní ọ̀dún 1897, nítorí pé wọn kò tii ní iríri nínú àwọn iránṣẹ́ idánwò tí a kó sínú iránṣẹ́ àngẹ̀lì k̀iíní, kejì, àti kẹ̀ta. Àwọn kan wà tí wọn n̄ yẹ Ìwé Mímọ́ wò láti rí ẹ̀rí pé àwọn iránṣẹ́ wònyí ṣì wà ní ojọ́ iwájú. Wọn n̄ kó ẹ̀rí itòótọ́ àwọn iránṣẹ́ nàà jọ, ṣùgbọ́n wọn kùnà láti fún wọn ní ipò tí ó tọ́ fún wọn nínú itàn àṣotẹ̀lẹ̀. Nítorí nàà irú àwọn bẹ̀ẹ̀ wà nínú ewu láti ṣi àwọn èniyàn lónà nípa bí a ṣe yẹ kí a tọ́ka àwọn iránṣẹ́ nàà sí. Wọn kò rí, bẹ̀ẹ̀ ni wọn kò lóye àkókò ipẹ̀yà, tàbí igbà wo ni a yẹ kí a tọ́ka àwọn iránṣẹ́ nàà sí. Ojọ́ Olorun n̄ bọ́ pẹ̀lú irin àjẹ̀bànidòrẹ̀; ṣùgbọ́n àwọn tí a gbà pé wọn jẹ́ ológbọ́n àti ọ̀kùnrin n̄lá n̄ sọ̀rọ̀ asán nípa ‘Èkọ́ Gíga.’ Wọn kò mọ́ àwọn àmì ibòwá Kristi, tàbí ti ọ̀pin ayé.” Paulson Collection, 423, 424.

Ìdámọ́ ibí Kristi géḡé bí “àkókò ikeyin,” àti nítorí nàà géḡé bí kókóró tí yóò mú ilà àwọn Maccabees wọ́ inú àyíká òtítọ́ isinsin yìí ti àwọn ojọ́ ikeyin, n̄ fi Kristi ṣe àárín gbùngbùn gbòngbò ọ̀rọ̀ nàà gan-an, èyí tí ó sì tún jẹ́ ẹ̀rí pé lílo nàà ní imúlò jẹ́ ohun tó bófin mu.

Ìlàn iran àwọn Maccabees jẹ́ àpẹ̀júwe ilẹ̀ ológo ti ẹ̀mí, àpẹ̀júwe nàà sì bèrẹ̀ ní àkókò kan nígbà tí àwọn ará ilẹ̀ ológo nàà yà ara wọn kúrò lábẹ̀ isàkóso olóṣelú àti ti ẹ̀sìn ti ọ̀ba àrìwá. Iṣòtẹ̀ àwọn Maccabees tí ó yorí sí idílẹ̀ ọ̀ba Hasmonean dúró fún ọ̀dún 1776, iṣòtẹ̀ sí ọ̀ba àrìwá tí àwọn Maccabees ṣẹ́gun sì dúró fún Ogun Ìyíká. Ọ̀dún mèjilélógún láti 1776 títí dé 1798 dúró fún iṣòtẹ̀ àwọn Maccabees tí ó yorí sí idílẹ̀ ọ̀ba Hasmonean ní àkókò ọ̀pin ní 1798, èyí tí ó tẹ̀sìwájú títí di igbà tí idílẹ̀ ọ̀ba Herodian bèrẹ̀ ní àkókò ọ̀pin ní 1989. Idílẹ̀ ọ̀ba Herodian tẹ̀sìwájú títí di iparun Jerusalemu ní ọ̀dún 70 AD.

Ohun tí ó ṣe pàtàkì láti mọ́ nínú ilà itàn yìí jẹ́ méjì; ó jẹ́ àpẹ̀júwe ilẹ̀ ológo àtijọ́ tí ó ṣàpẹ̀rẹ̀ ilẹ̀ ológo òde-òní, ó sì bèrẹ̀ nínú ilà itàn kan tí ó bèrẹ̀ pẹ̀lú eṣe kẹ̀rindínlógún, níbi tí Róòmù ti ṣẹ́gun ilẹ̀ ológo fún igbà àkókó, tí ó sì tipa bẹ̀ẹ̀ fi kókó-ọ̀rọ̀ pàtàkì ilà nàà hàn. Ìlàn láti eṣe kẹ̀rindínlógún títí dé eṣe kejilélógún n̄ ṣàpẹ̀rẹ̀ ilẹ̀ ológo, àyíká rẹ̀ sì ni ọ̀fin Ojọ́ Àikú tí ó sún mólé. Ìlàn nàà pẹ̀lú n̄ ṣàpẹ̀rẹ̀ àwọn ẹ̀ka méjì àwọn olùjosin tí ó nípa lórí àwọn ijoba idílẹ̀ ọ̀ba méjèjè. Àwọn Sadusi kéré ní nóm̀bà, ṣùgbọ́n ní gbogbogbòò wọn máa n̄ ṣàkóso àwọn ètò ẹ̀sìn àti ètò iselú àwọn Júù ní àwọn àkókò ijoba idílẹ̀ ọ̀ba méjèjè. Ètò ẹ̀sìn nàà ni egbẹ̀ àlùfàà n̄ darí, egbẹ̀ àlùfàà nàà pẹ̀lú sì wà lábẹ̀ ipa àwọn Sadusi àti àwọn Farisi. Àwọn ijoba Hasmonean àti Herodian ni ipa àwọn Farisi àti Sadusi nípa lórí wọn méjèjè, àwọn idílẹ̀ ọ̀ba méjì nàà sì n̄ ṣàpẹ̀rẹ̀ ijoba Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà láti ọ̀dún 1798 títí dé ọ̀fin Ojọ́ Àikú.

Àwọn Farisi àti àwọn Sadusi dúró fún ẹgbẹ́ méjì ti itèsí òṣèlú tí a yà sọtò nípa ìpò tí wọn gbé lóri òràn ẹrú. Àwọn Democrat jẹ olùfẹ́-ẹrú, àwọn Republican sì jẹ alátaṁ-ẹrú; pẹ̀lú ara wọn ni wọn sì n bá ẹrò òṣèlú ijọba-orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà tí ó dá lóri òfin ilàna-orílẹ̀-èdè ṣiṣe pọ̀. Ijọba náà ni ẹranko ayé tí Ifihàn orí ketalá, àti pé itàn ita ti ẹranko ayé náà ni a ṣàpeṣe rẹ̀ nípasẹ̀ iwo republican rẹ̀. Itàn inú rẹ̀ ni a ṣàpeṣe nípasẹ̀ iwo protestanti. A yà àwọn iwo náà kúrò lóri ẹranko náà, nítorí ẹranko náà ni Òfin Ilàna-orílẹ̀-èdè tí ó ya iwo ipínlẹ̀ sọtò kúrò lódò iwo ijọ, sùgbón wọn n rìn kiri nínú itàn pọ̀. Iwo republican ní ipa méjì, yálá fún tàbí lodi sí ẹrú. Iwo protestanti ní ipa méjì, yálá fún Sábá ojó keje tàbí fún ojó kìn-ín-ní ti oòrùn.

Ní iwọn ọdún mètádínlógún [30] léyìn ogun Panium, àwọn Maccabee fi ààmì sí itàn Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà gégé bí ijọba kẹfà nínú àṣotẹlẹ̀ Bíbélì. Léyìn náà, ní iwọn ogórùn-ún ọdún kan léyìn náà, esè kerindínlógún ni a mú ṣe nígbà tí a ṣégun Jerusalemu, èyí tí ó jẹ̀ àpeṣe àgbélébùú. Judea ni ikeji nínú àwọn idènà mètá tí Róòmù borí bí ó ti n gba isàkóso ayé. Gbogbogbo Pompey ṣégun Siria ní ọdún 65 ọ́ájú Kristi, léyìn náà sì ni Juda ní ọdún 63 ọ́ájú Kristi. Augustus Caesar yóò ṣégun idènà keta ní ogun Actium ní ọdún 31 ọ́ájú Kristi. Itàn yí ni a sojú rẹ̀ nínú ilà esè kerindínlógún tí dé esè kejilélógún.

Ní àsikò àgbélébùú, itàn àwọn Maccabee ti n lo fún ó fẹ́rẹ́ jẹ́ ogórùn-ún ọdún méjì. Uriah Smith fi hàn pé itàn tí a ṣàpeṣe rẹ̀ nípasẹ̀ àjose pẹ̀lú àwọn Júù ní esè ketálélógún gbòdò jẹ́ mí mú bá ibi ibèrè kan nínú itàn mu, èyí tí ó ṣelẹ̀ ní ó fẹ́rẹ́ jẹ́ ogórùn-ún ọdún méjì ọ́ájú itàn àgbélébùú nínú esè kejilélógún. Itàn àgbélébùú nínú esè kejilélógún gbòdò jẹ́ mí mú bá esè kerindínlógún mu, nítorí esè kerindínlógún náà pẹ̀lú ni òfin Ojọ̀ Isinmi. Èyí tùmọ̀ sí i pé ilà àwọn Maccabee, tí i ṣe itàn ilẹ̀ ológo ti Juda, bèrè pé tí ọ́ájú òfin Ojọ̀ Isinmi ti esè kerindínlógún.

Nígbà tí a bá lóye pé itàn àwọn Millerite n ṣàpeṣe itàn ogórùn-ún kan àti mērinlélógójì ẹgbèrún náà, a lè fi àsikò òpin fún àwọn Millerite ní 1798 bá àsikò òpin fún ogórùn-ún kan àti mērinlélógójì ẹgbèrún náà ní 1989 mu. Nígbà tí a bá ṣe èyí, a n fi itàn àwọn àngẹ̀lì kííní àti keji bò mó itàn àngẹ̀lì keta. 1798 àti 1989 ni àmì ọ̀nà alpha àti omega ti itàn esè ogójì nínú Dániẹ̀lì mọ̀kànlá.

Esè ogójì bèrè ní “àkókò òpin,” èyí tí ó rọ̀rùn láti fi hàn pé ọdún 1798 ni; àti nígbà tí a bá lóye rẹ̀ dáadáa, iṣubú Iṣòkan Soviet ní ọdún 1989 mú esè ogójì ṣe, àti pé imúṣe náà pẹ̀lú jẹ́ “àkókò òpin.” “Àwọn àkókò òpin” méjì, nínú esè kan, tí ó wà nínú orí kan náà pẹ̀lú ilà àwọn Maccabees. Iṣòtẹ̀ Maccabean tí ó yorí sí ijọba Hasmonean dúró fún ọdún méjilélógún láti 1776 tí dé 1798. Ní ọdún 1798 ni ijọba Hasmonean bèrè, àti ijọba Herodian bèrè ní ọdún 1989.

Esè kẹwáá nínú Dániẹ̀lì mọ̀kànlá tọ́ka sí ọdún 1989, àti esè kerindínlógún ni òfin Ojọ̀-Àikú. Ilà itàn tí ó wà nínú àwọn esè wọ̀nyí ṣàfihàn ogun mètá, iparun ọba kan láti gúúsù, àti iwólé Róòmù sínú itàn àṣotẹlẹ̀. Ó tún ní ilà àwọn idílẹ̀ ọba méjì tí ó jẹ́ àpeṣe iyípadà tí ó ṣelẹ̀ nígbà tí ẹranko ayé nínú Ifihàn mètálá, ẹni tí “ó ní iwo méjì bí ọmọ-àgùntàn, ó sì” “sọ̀rò bí dragoni.” Ní itẹ̀lẹ̀ ara wọn, idílẹ̀ ọba Júù àkókò ni ọmọ-àgùntàn, idílẹ̀ ọba Róòmù keji sì ni dragoni. Idílẹ̀ ọba àkókò jẹ́ ti Júù, ekeji sì jẹ́ ti Róòmù. Yálá Júù tàbí Róòmù, ẹranko ayé náà ní iwo méjì.

Idílẹ̀-ọba àwọn Júù dúró fún iwo Pùròtẹ̀sítàntì, idílẹ̀-ọba Róòmù sì dúró fún iwo Rẹ̀pùblikà. Àwọn iwo méjèjèjì náà pẹ̀lú ní ipín àṣotẹlẹ̀ méjì. Àwọn Sádùkí àti Fárísì pèsè àkópọ̀ ilàna àwọn Démókíràtì alátìlẹ̀yìn ẹrú ní idákòrò sí àwọn Rẹ̀pùblikà alatako-ẹrú; nígbà kan náà wọn tún sojú

ìpín méjì ti àwọn wúndíá aṣiwèrè ní iyàtò sí àwọn wúndíá ọlógbón. Àwọn Fárìsì gégé bí àwọn wúndíá aṣiwèrè ni a n wènu kúrò ní àinírètí àkókó, àwọn Sádùkí sì ni a n wènu kúrò ní iwènu ténpìlì kejì. Àwọn Fárìsì, bí ijọ Sárdìsì, jéwọ pé wón ní orúkọ iyè, sùgbón wón ti kú, a sì wènu kúrò níbè ní àkókó; léyìn nàà ni àwọn Sádùkí, àwọn tí wón sé agbára Ọlórùn, tí wón sì sé agbára àti iránṣé Èkún Òru Àárín. Àwọn Sádùkí ni àwọn èniyàn májẹmú tí a n kojá lo, àwọn Sádùkí ni àwọn tí ó tẹlórùn pẹ̀lú imọ̀lára àwọn èdùn ọkàn rere.

“Wíwá Kristi, gégé bí a ti kèdè rẹ̀ nínú iránṣé àngẹ̀lì kìn-ín-ní, ni a lóye pé a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ wíwá ọkọ iyàwó. Itúnṣe tí ó tàn kalẹ̀ gidigidi lábẹ̀ ikéde wíwá Rẹ̀ tí ó súnmọ̀, bá ijáde àwọn wúndíá nàà mu. Nínú àpẹ̀júwe yìí, gégé bí ó ti rí nínú èyí ti Mátù 24, a sàfihàn egbé méjì. Gbogbo wón ti mú fitilá wón, Bíbẹ̀lì, wón sì ti jáde lo láti pàdé Ọkọ̀ Iyàwó nípa imọ̀lẹ̀ rẹ̀. Sùgbón nígbà tí “àwọn aṣiwèrè mú fitilá wón, wón kò sì mú òróró kankan pẹ̀lú wón,” “àwọn ọlógbón mú òróró sínú ikókò wón pẹ̀lú fitilá wón.” Egbé ikeyìn nàà ti gba oore-òfẹ̀ Ọlórùn, agbára imúpadàbòsìpò àti itanímolẹ̀ ti Èmí Mímọ̀, èyí tí n sọ ọ̀rọ̀ Rẹ̀ di fitilá fún esè àti imọ̀lẹ̀ fún ọ̀nà. Nínú ibèrù Ọlórùn ni wón ti n kẹ̀kọ̀ Ẹ̀wé Mímọ̀ láti mọ̀ òtítọ̀, wón sì fi taratara wá iwà-mímọ̀ ọkàn àti ayé. Àwọn wònyí ní irírí ti ara eni, igbàgbọ̀ nínú Ọlórùn àti nínú ọ̀rọ̀ Rẹ̀, èyí tí idánilójú tí ó bàjẹ̀ àti idádúró kò lè borí. Àwọn miiran “mú fitilá wón, wón kò sì mú òróró pẹ̀lú wón.” Wón ti ru ara wón sókè nípasẹ̀ ifékúfẹ́ àkókò. Ibèrù bá wón nípasẹ̀ iránṣé nàà tí ó kún fún ifarabalẹ̀, sùgbón wón gbékẹ̀lẹ̀ igbàgbọ̀ àwọn ará wón, wón sì tẹlórùn pẹ̀lú imọ̀lẹ̀ tí n yò diédìẹ̀ ti imọ̀lára rere, láini ọ̀ye jinlẹ̀ sí òtítọ̀ tàbí isẹ̀ tootọ̀ ti oore-òfẹ̀ nínú ọkàn. Àwọn wònyí ti jáde lo láti pàdé Olúwa, wón kún fún irètí nítorí ifojúsónà èrè kíákíá; sùgbón wón kò múrasilẹ̀ fún idádúró àti idánilójú tí ó bàjẹ̀. Nígbà tí idánwò dé, igbàgbọ̀ wón ṣubú, fitilá wón sì jó di àìlera.” The Great Controversy, 393.

Yálà ó jẹ̀ ti ọ̀ṣẹ̀lú tàbí ti èsìn, àwọn egbé méjèjì nàà ṣọkan lòdì sí àwọn ọlógbón ní àkókò ipẹ̀yà ní òru àárín. Níwón bí a ti sọ èyí, a bèrẹ̀ àpilẹ̀kọ̀ nàà nípa gbígbe kókó nàà kalẹ̀ pé mo n lo esè kẹ̀rínlá lórí ipilẹ̀ ibi tí a ti gbé e kalẹ̀ nínú sísàn àwọn esè nàà, ní itakora pẹ̀lú itẹ̀lẹ̀ isẹ̀lẹ̀ itàn tí àwọn esè nàà sàfihàn. Mo n lo ogbón-èrò nàà ní ibamu pẹ̀lú ibi tí a ti gbé esè kẹ̀tálélógún kalẹ̀. Ibi tí a ti gbé àmi ọ̀nà kan kalẹ̀ gbòdò bá imúṣe rẹ̀ nínú itàn mu. Àdéhùn tí àwọn Júú se pẹ̀lú Róòmù ní àkókò àwọn Makkabi ni ó pinu ibi tí a ó ti fi esè nàà sílò. “Àwọn ọ̀lọ̀ṣà” inú esè kẹ̀rínlá, tí wón fi iran nàà múlẹ̀, se bèẹ̀ ní ọ̀dún 200 BC, gan-an ní ọ̀dún ogun Panium, sùgbón ogun nàà àti àwọn ọ̀lọ̀ṣà nàà jẹ̀ ààmì méjì ọ̀tọ̀tọ̀.

Àwọn “ajinigbé” nàà di apá kan nínú itàn nàà, kì í se láti fi mú isopò tààrà hàn pẹ̀lú ojọ̀ ogun Panium, bí kò se láti fi dá ibáṣepò tí wón se pẹ̀lú alákooso Ejibiti aláìlera omọ̀ ọ̀dún márùn-ún nàà tí Antiochus fé ṣẹgun mọ̀. Wón kò fé kí ikó wólẹ̀ alikama Ejibiti sínú Ilẹ̀-oba Romu dá rú. Ibáṣepò asọtẹ̀lẹ̀ ti Romu pẹ̀lú oba Ejibiti aláìlera omọ̀ ọ̀dún márùn-ún ni kókó-ẹ̀kọ̀ esè nàà. Idásiwólẹ̀ yẹn n fi ohun tí ó se lẹ̀ léyìn iparun tí ó tẹ̀ lé igbimọ̀ Putin láti fi isàkóso ṣọ̀ṣi Ukraine sábe ṣọ̀ṣi Róṣià gégé bí ó ti rí tẹ̀lẹ̀, kí ó tó di 1989, hàn. Igbimọ̀ yẹn ni ó bèrẹ̀ iparun diédìẹ̀ ti ijọba gúúsù rẹ̀, àti pé nígbà tí Putin bá kú gégé bí Ptolemy se kú, tàbí tí a bá lé e kúrò ní ọ̀nà kan nàà gégé bí a ti lé Uzziyah àti Napoleon kúrò, a yọ̀ ó kúrò ní ipò rẹ̀ ní ti asọtẹ̀lẹ̀, léyìn nàà sì ni ọ̀wọ̀ àwọn aṣáájú miiran tí kò ní agbára tó bèẹ̀ mọ̀ n bójú tó ijọba rẹ̀. Léyìn nàà, ní àkókò oba omọ̀ ọ̀dún márùn-ún nàà, Romu papal n dá sí i láti dáàbò bo àwọn ifẹ̀-inú rẹ̀, èyí tí í se ṣọ̀ṣi Ukraine nàà.

Ìjọ Pápá kò yan òkan láàárín Òrtódòsì ti Rọ́sía tàbí ti Úkíréníà; ó n ẹ́rẹ̀ lóri gbogbo ẹgbé kí ó lè mú gbogbo àwọn ara ẹ̀sìn wá sí abé àşẹ̀ rẹ̀ gégé bí a ti şàfihàn nínú Isaiah mẹ́rin.

Ní ojọ náà ni obinrin méje yóò di òkúnrin kan mú, wọn yóò sì wí pé, Awa yóò jẹ̀ àkàrà tiwa, a ó sì wọ̀ aşọ̀ tiwa: kí a kàn jẹ̀ kí a máa pe orúkọ rẹ̀ lóri wa, láti mú ẹgàn wa kúrò. Ní ojọ náà ni Èka Oluwa yóò jẹ̀ ẹlẹwà àti ológo, ẹso ilẹ̀ yóò sì jẹ̀ ọlọ́lá àti ẹwà fún àwọn tí ó sá kúrò ní Israeli. Yóò sì şẹlẹ̀ pé, ẹni tí a fi silẹ̀ ní Sioni, àti ẹni tí ó şẹkù ní Jerusalemu, ni a ó pè ní mímó, àní gbogbo ẹni tí a kọ̀ sínú àwọn aláàyè ní Jerusalemu. Isaiah 4:1–3.

Ìjọ pàápàá gba àkóso lóri gbogbo àwọn ẹgbé ẹ̀sìn, tí a şàpẹrẹ̀ wọn gégé bí obinrin méje, iyeen ni pé gbogbo àwọn ijọ. Àwọn ijọ méje wònyí fẹ̀ kí a máa pe wọn ní catholic, èyí tí ó tùmọ̀ sí agbáyé, ó sì hàn gbangba pé kí í şe àwọn èniyàn Ọlórún wọn, nítorí wọn pinnu láti wọ̀ aşọ̀ tiwọn fúnra wọn. Ìşọkan gbogbo àwọn ẹgbé ẹ̀sìn tí wọn fẹ̀ wọ̀ aşọ̀ èniyàn tiwọn şẹlẹ̀ ní àkókò tí àwọn tí ó wà ní “Jerusalem shall be called holy,” èyí tí ó jẹ̀ àkókò tí ẹka Oluwa yí padà láti jẹ̀ àwọn èniyàn Laodicea sí àwọn èniyàn Philadelphia, níbi tí ijọ pàápàá ti di orí gbogbo àwọn ẹgbé ẹ̀sìn ní àkókò gan-an náà tí a ó sì tún fi í şe orí gbogbo àwọn ẹgbé ẹ̀sìn.

Ní ọdún 1989, ijọ Ukraini jẹ̀ àmì ọba àríwá tí n gba Soviet Union kúrò lówó, àti pé Putin yóò wá ọ̀nà láti mú ibáşepò itẹ́iba àtijọ̀ padà bọ̀sípò, yóò sì gba ẹ̀tẹ̀ sí iwájú orí rẹ̀, yóò sì bẹ̀rẹ̀ inúnibíni sí ẹ̀sìn tí kọ̀ ibèèrè rẹ̀. Inúnibíni náà şẹlẹ̀ ní orilẹ̀-èdè Ptolemy fúnra rẹ̀, ní ilú Alexandria, nítorí náà àwọn ijọ tó wà nínú Russia tí Romu ní ipa lóri wọn yóò di ibi-afẹ̀ Putin, àti ọ̀pin rẹ̀. Bí Trump şe n pèsè silẹ̀ fún ogun Panium, ibáşepò rẹ̀ tó hàn gbangba pẹ̀lú olùdáàbò bo ọba-omọ ará Ejibiti tí a ti sọ̀ di aláìlera ni a şe idánimọ̀ rẹ̀ ní 2025. Agbára Romu tí ó dáàbò bo ọba-omọ ará Ejibiti ní 200 BC, kí yóò dáàbò bo ọba-omọ náà nígbà náà. Ọ̀n wóò ràn lówó láti mú ọ̀pin ọba-omọ náà wá. Romu gégé bí olùdáàbò bo Ejibiti ní 200 BC, şàpẹrẹ̀ Romu gégé bí apanirun Ejibiti ní ogun Panium.

Àwọn omọ-ẹ̀yìn Miller

Àwọn omọ-ẹ̀yìn Miller kò rí agbára Romu mẹ́ta; méjì péré ni wọn rí, şùgbón ọ̀títọ̀ wọn jẹ̀ ọ̀títọ̀, bí ó tilẹ̀ rí bẹ̀. Ìmọ̀ ọ̀gbón àşọ̀tẹ̀lẹ̀ tí Antiochus dúró gégé bí àmì n jẹ̀ kí a lè fi ẹşẹ̀ kẹrinlá silò nínú itàn kan tí ó şáájú ẹşẹ̀ keédógún, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé itàn tí ó kọkọ̀ mú àwọn ẹşẹ̀ náà şe fi ẹşẹ̀ kẹrinlá àti keédógún sí ọdún 200 BC. Èmi n sọ̀ pé ẹşẹ̀ keérindínlógún ni ọ̀fin Ojọ-isinmi tí n bọ̀ láipé, pé ẹşẹ̀ kẹrinlá sì jẹ̀ 2025, àti pé ẹşẹ̀ keédógún ni ogun Panium tí ó sì wà ní ojọ iwájú. Antiochus fi hàn pé àwọn ogun mẹ́ta náà jẹ̀ ilà àşọ̀tẹ̀lẹ̀ kan şoşo, nítorí pé ó wà ní gbogbo ogun mètẹ̀ẹ̀ta náà; şùgbón ó tún fi ẹ̀rí múlẹ̀ fún idájọ̀ tí mo n fi kalẹ̀ pé ilò àwọn ẹşẹ̀ náà ní ojọ ikeyin, nígbà tí a bá pín wọn ní ọ̀títọ̀ pẹ̀lú ọ̀nà ilà lóri ilà.

Antiochus wà ní gbogbo ogun mètẹ̀ẹ̀ta náà, àti ní ojọ ikeyin ó dúró fún agbára aşojú ipápá ní ọdún 1989 (Reagan àti Orilẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà), 2014 (Zelenskyy àti Ukraine), léyìn náà ní ogun Panium ó jẹ̀ agbára aşojú kan náà gégé bí ti 1989, nítorí Jẹ́sù máa n şojú ọ̀pin pẹ̀lú ibẹ̀rẹ̀ ní gbogbo ìgbà. Ronald Reagan ti kú, a sì ti sin ín, nítorí náà ẹ̀rí itàn Antiochus péye gégé bí ọye àwọn Millerite, şùgbón ó wà lábẹ̀ àwọn ọ̀fin tí n şàkóso ilò ọ̀nà line upon line. Agbára aşojú ipápá tó kẹyìn nínú àwọn ẹşẹ̀ náà ni Trump, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ní ti itàn Antiochus wà ní gbogbo ogun mètẹ̀ẹ̀ta. Láti lè mú ẹşẹ̀ kẹtalá şe, Trump ní láti pàdánù idibò kejì, nítorí nínú ẹşẹ̀ kẹtalá ó “padà wá,” pẹ̀lú agbára ju tẹ̀lẹ̀

lọ, tó lágbára tó láti gba ìbọn kan ní etí, èyí tí pèlú àtànṣàkò ọwọ ọtún àti ìka esè òlá ọtún ni a yẹ kí a fí èjẹ̀ yàn, nígbà tí a n yàn àwọn àlùfáà.

Reagan sàpèrẹ̀ Trump, nítorí Reagan ni ẹ̀ni àkókó nínú àwọn ààrẹ̀ méjọ̀ ikẹ̀yìn láti àkókò ọ̀pin ní ọ̀dún 1989. Lincoln sàpèrẹ̀ Trump, nítorí ọ̀un ni ààrẹ̀ Republikani àkókó. Àwọn Démókíràtì tó fara mó ẹ̀rú, ní ifowosowopọ̀ pèlú Róòmù, pa Lincoln, àti pé Ronald Reagan àti ẹ̀lẹ̀gbé̀ rẹ̀ tí ijo pòòpù, John Paul II, jẹ̀èjì la igbìyànjú ipàniyàn já. Wọn pa Trump ní ti òṣèlú ní ọ̀dún 2020, pèlú idibò tí wón jí gégé bí ìmúṣẹ̀ Ìfihàn orí kòkànlá, esè keje, lẹ̀yìn nàà ní ọ̀dún 2024 a jí i dide gégé bí ìmúṣẹ̀ esè kòkànlá.

Nígbà tí wón bá sì ti parí ẹ̀rí wọn, ẹ̀ranko nàà tí n gòkè jáde láti inú ibú àinísàlẹ̀ yóò jagun sí wọn, yóò sì borí wọn, yóò sì pa wọn. ... Àti lẹ̀yìn ojú mẹ̀ta àtààbò, Èmí iyè láti ọ̀dò Ọ̀lórún wọ̀ inú wọn, wón sì dúrò lórí esè wọn; ẹ̀rù òlá sì bà àwọn tí ó rí wọn. Ifihan 11:7, 11.

Àjínde Trump ni “ipadàbò” rẹ̀ tí esè ketàlá sọ, ó sì tún pèsè àfikún àfihàn iwà abudá kan ti Róòmù, nítorí Róòmù ni “ẹ̀kejo tí ó ti inú àwọn méje wá,” Trump sì jẹ̀ àwòrán Róòmù.

Ẹ̀ranko nàà tí ó ti wà tẹ̀lẹ̀, tí kò sì í ẹ̀se mó, àní ọ̀un nàà ni ẹ̀kejo; ó sì jẹ̀ ti àwọn méje nàà, ó sì ní lọ sínú iparun. Ìfihàn 17:11.

Àkókò kejì tí Trump tún wà lórí ipò ààrẹ̀ mú un di ààrẹ̀ kejo láti igbà Reagan wá, àti nítorí pé ọ̀un nàà jẹ̀ ẹ̀kẹfà, Trump, ní ibámu pèlú ijo pòòpù, ni “ẹ̀ni kejo, ẹ̀ni tí ó sì jẹ̀ lára àwọn méje.” Nóm̄ba méjọ̀ ni ààmì àjínde, èyí sì n tẹ̀numọ̀ pé ọ̀un, gégé bí àwòrán ijo pòòpù, ní láti ní ogbé ikú tí a mú lárada kí ó lè “padà wá.”

Mo sì rí ọ̀kan nínú àwọn orí rẹ̀ bí ẹ̀ni pé a gbà a lára tí tí dé ikú; a sì mú ogbé ikú rẹ̀ lára dá: gbogbo ayé sì yà lẹ̀yìn ẹ̀ranko nàà. Ìfihàn 13:3.

Nígbà tí a bá mú ogbé ikú nàà lárada, ayé “ṣe iyanu lẹ̀yìn ẹ̀ranko nàà,” àti nígbà tí a jí Trump dide gégé bí ẹ̀ni kejo tí í ẹ̀se ọ̀kan nínú àwọn méje ní ọ̀dún 2024, ó “padà wá,” gbogbo ayé sì ẹ̀ iyanu lẹ̀yìn rẹ̀.

Lẹ̀yìn ojú mẹ̀ta àtààbò, Èmí iyè láti ọ̀dò Ọ̀lórún wọ̀ inú wọn, wón sì dúrò lórí esè wọn; ẹ̀rù òlá sì bà àwọn tí ó rí wọn. Wón sì gbọ̀ ohùn òlá kan láti ọ̀run wí fún wọn pé, Ẹ̀ gòkè wá síhìn-ín. Wón sì gòkè lọ sí ọ̀run nínú àwosánmà; àwọn ọ̀tá wọn sì rí wọn. Ìfihàn 11:11, 12.

Trump “padà” nínú idibò ọ̀dún 2024, lẹ̀yìn nàà ní ọ̀dún 2025, ọ̀un àti pòòpù Leo ni a tún fí sí ọ̀físi. Jésù fí ikilò tààrà àti tí tító fún ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá fẹ̀ rí i.

Nítorí nàà, nígbà tí ẹ̀yin bá rí ìrira idahoro nàà, tí a ti sọ̀rọ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ Dániẹ̀lì wòlìi, tí ó dúrò ní ibi mímọ̀, (ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá kà á, kí ó yé e.) Mátífù 24:15.

Máàkù sọ̀ ọ̀ bóyá ní itànná diẹ̀ sí i.

Sùgbón nígbà tí ẹ̀ bá rí ìrira isodahoro, èyí tí a ti sọ̀rọ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ Dániẹ̀lì wòlìi, tí ó dúrò níbi tí kò yẹ kí ó dúrò, (ẹ̀ jẹ̀ kí ẹ̀ni tí n ka a yé e,) nígbà nàà, ẹ̀ jẹ̀ kí àwọn tí ó wà ní Jùdià sá lọ sí àwọn òkè. Máàkù 13:14.

Ìrira iparun ni Róòmù nínú òkòòkan ipínlẹ̀ mẹ̀ta rẹ̀. Róòmù abòrìṣà, ti pòòpù, àti ti òde òní, òkòòkan wòn jẹ̀ àmì ikilò fún àwọn èniyàn Olórún. A gbòdò mọ̀ ikilò náà nígbà tí Róòmù bá wà ní “ibi mímọ̀” tàbí níbi “tí kò yẹ̀ kí ó wà.” Ilẹ̀ ológo ni ilẹ̀ mímọ̀ nínú Ìwé Mímọ̀, Amẹ̀ríkà sì ni ilẹ̀ ológo ti ẹ̀mí.

Olúwa yòò sì jogún Juda gégé bí ipa tirẹ̀ ní ilẹ̀ mímọ̀, yòò sì tún yan Jerusalemu. E daké, èyin gbogbo ẹ̀dá aláàyè, níwájú Olúwa: nítorí ó ti didẹ̀ láti inú ibùgbé mímọ̀ rẹ̀. Sekaria 2:12, 13.

Nígbà tí ẹ̀ bá rí Róòmù dúró ní ibi mímọ̀, Olúwa n yan Jérúsálẹ̀mù gégé bí àwọn èniyàn májẹ̀mù Rẹ̀ fún ìgbà ikeyin. Nígbà tí Reagan, ẹ̀ni àkókó nínú àwọn ààrẹ̀ méjọ̀, ẹ̀ ẹ̀tòjọ̀ isòkan aṣírí pẹ̀lú aṣòdisi-Kristi ti àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì, ó Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ isòkan gbangba pẹ̀lú Róòmù láti ọ̀wọ̀ ààrẹ̀ kejo àti ẹ̀ni ikeyin láti ìgbà ọ̀pín ní 1989. Àwọn àmì Omega sáà maa n yí àwọn ànímọ̀ ti àmì Alpha padà.

Ìfidímùlẹ̀ Pope Leo àti Trump ní ọ̀dún 2025 n fi ibáṣẹ̀pọ̀ gbangba hàn láàárín ẹ̀ranko ọ̀kun àti ẹ̀ranko ilẹ̀ ti Ìfihàn orí kẹ̀tálá. Ìpadà sí isòkan gbangba ti Trump àti Leo, èyí tí isòkan aṣínà ti Reagan àti John Paul II ti Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀, n jẹ̀ kí a mọ̀ pé itilẹ̀yìn ọ̀mọ̀-aládé Ejibiti tí ó mú ẹ̀ṣẹ̀ kẹ̀rínlá ẹ̀ ẹ̀ ní ọ̀dún 200 BC, n Ẹ̀jọ̀ àìsí itilẹ̀yìn ní àwọn ojọ̀ ikeyin.

2025 fi iran ipilẹ̀ tàbí àṣòtẹ̀lẹ̀ ti òde múlẹ̀, nítorí ó gbé Róòmù ga gégé bí ikilò Róòmù tí Dániẹ̀lì fi àmì “ìrira isòdahoro” mọ̀. Ìkilò ìrira isòdahoro náà maa n Ẹ̀lẹ̀ Ẹ̀áájú iparun tí “isòdahoro” dúró fún. Nínú idóti Jérúsálẹ̀mù lábẹ̀ Kẹ̀sítìòsì, a Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ ikilò náà nípa fífí àwọn àsíá àṣẹ̀ Róòmù sílẹ̀ sínú àgbẹ̀gbẹ̀ mímọ̀ ti ibi mímọ̀. Àwọn tí wòn rí i, tí wòn lóye, tí wòn sì Ẹ̀gbọ̀ràn, fi ilú náà sílẹ̀, a sì dáàbò bo wòn nígbà tí a tún bẹ̀rẹ̀ idóti náà. Wòn rí àmì ikilò Róòmù. Àwọn Kristeni tí wòn yà ara wòn kúrò nínú ijo Pẹ̀gámòsì tí a ti bà jẹ̀, àti lẹ̀yìn náà nínú ijo Tàyátírà, sá lọ sí aginjù nígbà tí wòn rí èniyàn ẹ̀ṣẹ̀ jókòò nínú tẹ̀npilì Olórún. Àwọn ẹ̀lẹ̀rìí wònyí n fi ikilò ìrira isòdahoro tí Dániẹ̀lì sọ̀rọ̀ rẹ̀ hàn ní àwọn ojọ̀ ikeyin.

A ti fi hàn lẹ̀ralẹ̀ra pé ọ̀dún 1888 ni idóti Cestius, àti iparí isòro ọ̀fin Ojọ̀ Àikú ni idóti Titu. Àwọn àbá ọ̀fin Ojọ̀ Àikú ti Blair ti àwọn ọ̀dún 1880, pẹ̀lú àwọn ọ̀fin Ojọ̀ Àikú tí a mú Ẹ̀ṣẹ̀ ní àwọn ipínlẹ̀ kan ní guúsù ní àwọn ọ̀dún 1880, ni ikilò Cestius, tí ó sì tún samisi ilà iyàtò nínú ìmọ̀ràn Sister White nípa gbígbé ní ìgbẹ̀ríko. Ẹ̀áájú àwọn ọ̀dún 1880, ìmọ̀ràn rẹ̀ ni pé ní ojọ̀ iwájú a yòò nilò láti kó lọ sí ìgbẹ̀ríko, sùgbọ̀n lẹ̀yìn àwọn ọ̀dún 1880, gbígbé ní ìgbẹ̀ríko jẹ̀ ohun tí ó yẹ̀ kí a ti Ẹ̀ tán tẹ̀lẹ̀. Àmì ikilò àwọn àbá ọ̀fin Blair, tí n gbé àmì àṣẹ̀ agbára papacy ró nípasẹ̀ bí a Ẹ̀ n jíròrò rẹ̀ ní àwọn ọ̀dún 1880, Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ Patriot Act ní 9/11, nítorí anḡeli Ìfihàn mẹ̀rínlẹ̀lógún farahàn nínú àwọn itàn méjẹ̀jẹ̀jì wònyí.

9/11 jẹ̀ ikilò Cestius tí n fi àṣẹ̀ rẹ̀ sí ibi mímọ̀ níbi tí kò yẹ̀ kí ó wà, nítorí pé ní 9/11 ọ̀fin Róòmù rọ̀pọ̀ ọ̀fin Gẹ̀ẹ̀sì. Nínú Àwọn Ìdánwò Pelosi ti ọ̀dún 2021, a kọ̀ ipínrọ̀ due process sílẹ̀, èyí sì dúró fún ìgbẹ̀sẹ̀ miiṣà síwájú sí idóti Titus, èyí tí ó parí ní ọ̀fin Sunday tí n bọ̀ láipẹ̀ ní Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà. Idóti náà jẹ̀ àkókò kan. 1888 n sọ̀ nípa isòtẹ̀ iwo inú ti Pùrótẹ̀sítàntì, àti 9/11 n sọ̀ nípa isòtẹ̀ iwo òde ti Republikani. Ìgbékalẹ̀ pòòpù láti ilẹ̀ ológo náà ní ọ̀dún kan náà tí a tún ti gbé ààrẹ̀ ikeyin kalẹ̀ pẹ̀lú, dúró fún ikilò ikeyin ti ìrira iparun tí n dúró níbi tí kò yẹ̀ kí ó dúró, ní Ẹ̀áájú díẹ̀ kí ogun Panium tó bẹ̀rẹ̀. Ogun Panium n darí taara sínú ọ̀fin Sunday àti ogun Actium, èyí tí ó Ẹ̀jọ̀ idènà kẹ̀ta àti ikeyin fún Róòmù keferi, lẹ̀yìn náà Róòmù keferi sì Ẹ̀ isàkóso gíga jù lọ̀ fún ọ̀dún 360 gégé bí imúṣẹ̀ Daniẹ̀lì 11:24. Ní ọ̀fin Sunday, ijọ̀ba kẹ̀fà àti ikejilá ni Róòmù Ẹ̀gun pọ̀, Róòmù

òde-òní sì jòba fún wákàtí àpẹ̀ẹ̀rẹ̀ kan, tàbí oṣù méjìlélógójì àpẹ̀ẹ̀rẹ̀.

Nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún, Pòmpei, ẹ̀ni tí ó ẹ̀sẹ̀ ẹ̀gun àwọn idènà àkókó ti Róòmù keferi ní Sírià, lẹ̀yìn nàà sì ẹ̀gun Jerúsálẹ̀mù. Pòmpei wó àwọn idènà méjì àkókó ti Róòmù lulẹ̀, Ágústù Késàri sì ẹ̀gun ẹ̀kẹ̀ta ní Actium. Róòmù òde-òní kókó ẹ̀gun ọ̀ba gúúsù ní 1989 gégé bí imúṣẹ̀ ẹ̀sẹ̀ ogójì, àti gégé bí a ti fi hàn ní àpẹ̀ẹ̀rẹ̀ nínú ẹ̀sẹ̀ mẹ̀wàá. Lẹ̀yìn nàà, ní àkókò òfin Ojọ-Àikú, Róòmù òde-òní ẹ̀gun idènà rẹ̀ kejì àti kẹ̀ta pẹ̀lú Orilẹ̀-Èdè Amérikà, lẹ̀yìn nàà Iṣòkan Àwọn Orilẹ̀-Èdè sì fara mọ̀ ọ̀n lójúkan nípa fífí ijoba wọn fún agbára pọ̀opù. Róòmù keferi ẹ̀gun méjì pẹ̀lú Pòmpei, lẹ̀yìn nàà sì ẹ̀gun ọ̀kan; Róòmù pọ̀opù sì ẹ̀gun ọ̀kan ní 1989, lẹ̀yìn nàà méjèjèjì tí ó tẹ̀lé e nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀rindínlógún, níbi tí a ti fi àmì Pòmpei sí gégé bí ẹ̀ni tí ó ẹ̀gun igbà kejì.

Bóyá ó jẹ̀ idènà kẹ̀ta ní Actium fún Róòmù keferi, tàbí nígbà tí a yọ̀ àwọn Goths, tí wọn dúró fún idènà kẹ̀ta nàà, kúrò ní ilú Róòmù ní ọ̀dún 538, nígbà tí Róòmù bá borí idènà kẹ̀ta, ó máa n jòba lónà aláṣẹ̀ gíga jùlọ̀.

Nítõtọ̀, Olúwa Ọ̀lọ̀run kì yóò ẹ̀ nńkan kan, bí kò ẹ̀ pé ó ti sí àṣírí rẹ̀ payá fún àwọn iránsẹ̀ rẹ̀, àwọn wólí. Ámòsì 3:7.

Dájúdájú ni Olúwa yóò fi ifihàn ikeyin àmì ikilò nàà hàn, èyí tí a Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ gégé bí iríra iparun nínú iwé Dániẹ̀lì, kí iparun tó dé. Àmì ikilò nàà ni iṣòkan gbangba, ní iyàtò sí iṣòkan àṣírí Reagan, tí a n Ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ ní ọ̀dún 2025. Olúwa kì yóò mú ijìyà wá láì kókó fi ikilò hàn, Ámòsì sì sọ̀ ní kedere ohun tí ifihàn àṣírí nàà sí àwọn iránsẹ̀ Rẹ̀ jẹ̀, àti ẹ̀ni tí a tọ̀ka sí i.

Ẹ̀ gbọ̀ ọ̀rọ̀ yìí tí Olúwa ti sọ̀ sí yín, èyin omọ̀ Israẹ̀lì, sí gbogbo idílẹ̀ tí mo mú gòkè wá láti ilẹ̀ Ejibiti, pé, Ẹ̀yin nikan ni mo ti mọ̀ lára gbogbo àwọn idílẹ̀ ayé: nítorí nàà ẹ̀mi yóò fi iyà jẹ̀ yín nítorí gbogbo ẹ̀sẹ̀ búburú yín. Ámòsì 3:1, 2.

Ámòsì n bá iran ikeyin àwọn èniyàn májẹ̀mú àyànfẹ̀ Ọ̀lọ̀run tí a ọ̀ò jẹ̀bi sọ̀rò, ní ibámu pẹ̀lú àwọn ọ̀kúnrin méjèdógún [25] tí wọn foríbalẹ̀ fún oòrùn nínú Ísíkiẹ̀lì orí kejọ̀. Ámòsì n gbé iránsẹ̀ Laodíkèà kalẹ̀, èyí tí í ẹ̀ ihinrere angeli kẹ̀ta ní àkókò iparẹ̀ ẹ̀sẹ̀ ní àsikò idájọ̀ àwọn aláàyè. Ìkilò Ámòsì dá lóri iṣòkan ẹ̀gbé méjì.

Ẹ̀ ẹ̀ni méjì lè bá ara wọn rìn pọ̀, bí kò ẹ̀ pé wọn ti fara móra? Ẹ̀ kínniún yóò ké ramúramù nínú igbó, nígbà tí kò bá ní ẹ̀ran ọ̀dẹ̀? ẹ̀ omọ̀ kínniún yóò ké jáde láti inú ihò rẹ̀, bí kò bá mú nńkan kan? Ẹ̀ ẹ̀yẹ̀ lè ṣubú sínú àdẹ̀gè lóri ilẹ̀, níbi tí kò sí idẹ̀kùn fún un? ẹ̀ ẹ̀ni kan yóò gbé idẹ̀kùn sókè kúrò lóri ilẹ̀, nígbà tí kò bá mú nńkan rárá? Ẹ̀ a ó ha fọ̀n kákákí ní ilú, tí àwọn èniyàn kì yóò sì bẹ̀rù? Ẹ̀ ibi yóò ha wà ní ilú kan, tí Olúwa kò sì ẹ̀ é? Ámòsì 3:3–6.

Ìkilò nípa ẹ̀ni méjì tí n bá ara wọn rìn pọ̀ gégé bí ẹ̀ni kan, ni a fi sílẹ̀ nínú àyíká idẹ̀kùn tí n mú ẹ̀yẹ̀ láti ilẹ̀ ayé. Àwọn ẹ̀yẹ̀ jẹ̀ ààmì àwọn ẹ̀gbé ẹ̀sin, papacy sì jẹ̀ àgò fún gbogbo ẹ̀yẹ̀ àimọ̀ àti ẹ̀lẹ̀gbin ní inú Ifihàn.

Ó sì ké pé pẹ̀lú ohùn nílá, ní kíkankíkan, pé, Babeli nílá ti ṣubú, ó ti ṣubú, ó sì ti di ibùgbé àwọn ẹ̀mí ẹ̀sù, àti ibi idádúró gbogbo ẹ̀mí àimọ̀, àti àgò gbogbo ẹ̀yẹ̀ àimọ̀ tí a sì kóriíra. Nítorí gbogbo orilẹ̀-èdè ti mu nínú wàini ibínú àgbèrè rẹ̀, àwọn ọ̀ba ayé sì ti bá a ẹ̀ àgbèrè, àwọn oníṣòwò ayé sì ti di ọ̀lọ̀rọ̀ nípasẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ igbádùn adùn rẹ̀. Ifihàn 18:2, 3.

Ẹyẹ tí ó wà nínú àgò jẹ ẹyẹ tí a ti mú ní ìgbèkùn; àti nígbà tí orílẹ̀-èdè kan bá ẹ̀ agbèrè pẹ̀lú aṣẹ̀wó Róòmù, ó dí ẹyẹ tí a ti mú ní ìgbèkùn. Ẹyẹ tí a sì gbé sókè lókè gbogbo àwọn ẹyẹ àṣotẹ́lẹ̀ miiṣàràn ni agbára nàà tí ilẹ̀ rẹ̀ onípín mēta ti a kọ, tí a fi ìdí múlẹ̀ ní òfin Ojọ̀ Àìkú, ní ipò rẹ̀, ẹ̀yí tí í ẹ̀ Ẹ̀nàrí, ẹ̀yí tí í ẹ̀ Bábílónì. Ẹyẹ̀ nàà ni ó gba ogbé ikú ní oḍún 1798, tàbí gégé bí Sekaráyà ti so, tí a fi ìbòri aṣáájú bo agbòn rẹ̀, ṣùgbòn lẹ̀yìn nàà ni àwọn ẹyẹ̀ ẹ̀mí-òkùnkùn àti Pùròtẹ̀sítàntì aṣẹ̀yìndà gbé e sókè.

Nígbà nàà ni àngẹ̀lì tí ń bá mi sọ̀rọ̀ jáde wá, ó sì wí fún mi pé, Gbé ojú rẹ̀ sókè nísinsin yíi, kí o sì wo ohun tí ó ń jáde lọ yíi. Mo sì wí pé, Kí ni í ẹ̀? Ó sì wí pé, Ẹ̀yí ni ẹ̀fà tí ń jáde lọ. Ó tún wí pé, Ẹ̀yí ni ìrì wọn ní gbogbo ilẹ̀ ayé. Sì kíyèsì i, a gbé tálẹ̀ntì aṣáájú sókè: obìnrin kan sì ni ẹ̀yí tí ó jókòó láàrín ẹ̀fà nàà. Ó sì wí pé, Ẹ̀yí ni iwà búburú. Ó sì sọ̀ ó sínú ààrín ẹ̀fà nàà; ó sì sọ̀ òṣùwọn aṣáájú nàà lé ẹ̀nu rẹ̀. Nígbà nàà ni mo tún gbé ojú mi sókè, mo sì wò ó, sì kíyèsì i, obìnrin méjì jáde wá, ẹ̀fúfúfú sì wà nínú iyé wọn; nítorí wọn ní iyé bí iyé àkò: wọn sì gbé ẹ̀fà nàà sókè láàrín ilẹ̀ ayé àti ọ̀run. Nígbà nàà ni mo wí fún àngẹ̀lì tí ń bá mi sọ̀rọ̀ pé, Ibò ni àwọn wònyí ń gbé ẹ̀fà nàà lọ? Ó sì wí fún mi pé, Láti kọ̀ ilẹ̀ kan fún un ní ilẹ̀ Ẹ̀nàrí; a ó sì fi í múlẹ̀, a ó sì gbé e kalẹ̀ níbẹ̀ lórí ìpilẹ̀ tirẹ̀. Sekariah 5:5–11.

Ìdẹ̀kùn Ámòsì mú ẹyẹ̀ láti orí ilẹ̀ ayé, nítorí ó sọ̀jú iṣòkan tí ó sáájú òfin Ojọ̀-Àìkú tí ń bọ̀ láipé, níbi tí a ó ti mú ẹyẹ̀-ayé; àti gégé bí Ámòsì ti so, iṣòkan nàà jẹ̀ ìbáwí sí Ìjọ̀ Àdífẹ̀ntì Ojọ̀ Keje ti Laodíkea, nítorí a ó fẹ̀ ipẹ̀ ikilọ̀ kan ní ilú, ẹ̀yí tí wọn kì yòò gbà láti gbọ̀.

Ṣé a ó ha fọ̀n ipẹ̀ ní ilú, tí àwọn ẹ̀niyàn kì yòò sì bẹ̀rù? Ṣé ibi yòò ha wà ní ilú kan, tí Olúwa kò sì ẹ̀ ẹ̀? Nítòótó, Olúwa Ọ̀lọ̀run kì yòò ẹ̀ ohunkóhun, bí kò ẹ̀ pé ó ti sí àṣírí rẹ̀ payá fún àwọn ìránṣẹ̀ rẹ̀ àwọn wòlì. Kìniún ti ké ramúramù, ta ni kì yòò bẹ̀rù? Olúwa Ọ̀lọ̀run ti sọ̀rọ̀, ta ni ó lè ẹ̀ àṣotẹ́lẹ̀? Ámòsì 3:6–8.

Kìniún tí ń ké ramúramù ni Kìniún ẹ̀yà Júdà, ẹ̀ni tí ó dúró fún Kristi nígbà tí Ó fi èdìdì sí Ọ̀rọ̀ àṣotẹ́lẹ̀ Rẹ̀, tí Ó sì tún yọ̀ èdìdì nàà kúrò. Àjọ̀ṣepọ̀ gbangba ti oḍún 2025 ni ìdóti Cestius, a sì fi àmi àwọn ọ̀lọ̀ṣà lòdì sí àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lọ̀run múlẹ̀ nígbà tí ẹ̀ bá rí méjì ń rìn pọ̀ tí kò yẹ̀ kí wọn jọ̀ wà láéláé. Róòmù tí ó darapọ̀ tí ó sì bá àwọn Pùròtẹ̀sítàntì mu jẹ̀ ọ̀rọ̀ itakora nínú ara rẹ̀, nítorí pé láti jẹ̀ Pùròtẹ̀sítàntì tùmọ̀ sí láti tako Róòmù.

A ó tẹ̀sìwájú nínú àwọn nṁkan wònyí nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

Ó ti Pé Láti Sá Kúrò Nínú Ẹ̀gẹ̀ nàà

“Kí a sì rántì ẹ̀yí pé, ìgbéraga Róòmù ni pé òun kì í yí padà láé. Àwọn ilà̀nà Gregory VII àti Innocent III sì ni àwọn ilà̀nà Ìjọ̀ Roman Catholic. Bí ó sì bá ní agbára nìkan, yòò fi wọn sínú iṣẹ̀ pẹ̀lú agbára púpọ̀ bá yíi gégé bí ó ti ẹ̀ ní àwọn ọ̀rúndún tí ó kọ̀já. Àwọn Protestant kò mọ̀ díẹ̀ nípa ohun tí wọn ń ẹ̀ nígbà tí wọn dábaa láti gba ìrànlọ̀wọ̀ Róòmù nínú iṣẹ̀ gbígbe ọ̀jọ̀ Àìkú ga. Nígbà tí wọn ti pinnu sí mímú ète wọn ẹ̀, Róòmù ń lépa láti tún fi agbára rẹ̀ múlẹ̀, láti gba ipò gíga tí ó padánù padà. Kí ilà̀nà nàà bá lè fi ẹ̀ṣẹ̀ múlẹ̀ lẹ̀ṣẹ̀kan ní Orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà pé ijò lè lo tàbí ṣàkóso agbára ìjọ̀ba; pé a lè fi àwọn òfin ayé mú kí a pa àwọn iṣẹ̀ ìsìn mọ̀; ní kúkúru, pé aṣẹ̀ ìjọ̀ àti ìjọ̀ba yòò máa jẹ̀ akoso lórí ẹ̀rí-ọ̀kàn, iṣẹ̀gun Róòmù ní ilẹ̀ yíi yòò dájú.”

“Ọrọ Ọlọrun ti fi ikilọ́ fún nípa ewu tí n bọ; bí a bá kọ́ láti fiyè sí i, ayé Pùròtèsítàntì yóò mọ́ ohun tí ètè Róòmù jẹ́ ní ti gidì, nígbà tí yóò ti pé jù láti sá kúrò nínú idèkùn náà. Òun n dàgbà sínú agbára ní idákéjé. Àwọn èkọ́ rẹ́ n sìşé ipa wọn nínú àwọn gbòngàn isòfin, nínú àwọn ijọ, àti nínú ọkàn àwọn èniyàn. Òun n kó àwọn ilé gíga rẹ́ tí ó ga tí ó sì lágbara jọ, nínú àwọn ibi ikòkò wọn níbi tí a ó ti tún şe àwọn inúnibini rẹ́ igbà àtijọ́. Ní ọ̀nà àşírí àti láijé kí a fura sí i, òun n fún agbára rẹ́ ní okun láti mú àwọn ètè tirẹ́ şe nígbà tí àkòkò yóò dé fún un láti lu. Gbogbo ohun tí ó fẹ́ ni ipò ànfààní, èyí sì ti n jẹ́ kí ó rí tẹ̀lẹ̀. Láipẹ́ a ó rí, a ó sì ní irírí ohun tí ètè apá Róòmù jẹ́. Ènikèni tí yóò gbà tí yóò sì şegboràn sí ọ̀rọ́ Ọlọrun yóò ní báyii fà ègàn àti inúnibini sí ara rẹ́.” *The Great Controversy*, 581.

“Àgbáyé kan wà tí ó dùbúlẹ̀ nínú iwà-búburú, nínú ètàn, àti nínú itanranje, nínú òjiji ikú gidì,—ó n sùn, ó n sùn. Ta ni n ní irora ọkàn láti jí wọn? Ohùn wo ni ó lè dé ọ̀dọ́ wọn? A gbé ọkàn mi lọ sí ojọ́ iwájú nígbà tí a ó fi àmì náà hàn, ‘Wò ó, ọkọ́ iyàwó n bọ; e jade lọ pàdé Rẹ́.’ Şùgbọ́n àwọn kan yóò ti pé láti rí òróró gbà fún àfikún kún fitilá wọn, wọn yóò sì rí i ní pé jù pé iwà, tí a fi òróró náà şapeşere, kí i şe ohun tí a lè gbé kojá sí èlòmíràn. Òróró náà ni òdodo Kristi. Ó dúró fún iwà, iwà náà kí i sì i şe ohun tí a lè gbé kojá sí èlòmíràn. Kò sí èniyàn tí ó lè rí i dájú fún èlòmíràn. Olúkúlùkù gbòdò rí iwà tí a ti wé mó kúrò nínú gbogbo àbàwọn èşẹ́ fún ara rẹ́.” *Bible Echo*, May 4, 1896.

“Bí mo şe n wo àwọn ọkàn tálákà tí n kú nítorí àìní òtítọ́ isinsinyí, tí mo sì rí i pé àwọn kan tí wọn jẹ́wọ́ pé wọn gbà òtítọ́ náà gbọ́ n jẹ́ kí wọn kú nípa dídímọ́ àwọn ohun irànlọ́wọ́ tí ó yẹ́ fún iteşiwájú isẹ́ Ọlọrun, iran náà pọ̀jù ní irora, mo sì bẹ́ angeli náà pé kí ó mú un kúrò lọ̀dọ́ mi. Mo rí i pé nígbà tí ọ̀ràn Ọlọrun bá pe fún diẹ́ nínú ohun iní wọn, bí ọ̀dòmọ̀kùnrin tí ó tọ́ Jesu wá (Matthew 19:16–22), wọn a sì lọ́ kúrò pẹ̀lú ibànújẹ́, àti pé láipẹ́, iyonu tí n kún jade yóò kojá lóri wọn, yóò sì gba gbogbo ohun iní wọn lọ́ pátápátá, léyìn náà yóò ti pé jù láti fi ohun ayé rúbọ́, àti láti kó isúra pamọ́ sí ọ̀run.” *Early Writings*, 49.

“Júdàsì rí i pé ibèbẹ́ rẹ́ jẹ́ asán, ó sì sáré jade kúrò nínú gbòngàn náà nípa kéde pé, Ó ti pé jù! Ó ti pé jù! Ó nímọ̀lára pé òun kò lè yè láti rí Jesù nígbà tí a ó kàn án mó àgbélébùú, ó sì jade lọ́ nínú irẹ̀wẹ̀sì, ó sì lọ́ so ara rẹ́.” *The Desire of Ages*, 722.